

Klein Messiaenwerk vereist lange adem

Muziek Orgelwerken

★★★★☆

► Verbouwde kerk functioneert prima als orgelconcertzaal.

AMSTERDAM Een welkom tegengeluid weerkaatst tegen de vrolijke art-decomuren van het Orgelpark in Amsterdam. Midden in een grootschalige ode aan Messiaen, met immense orkesten en koren, eist het Holland Festival plotseling de aandacht op voor werken van bescheiden bezetting. Kamermuziek en orgelklanken, want om Messiaens omvangrijke orgeloeuvre kan niemand heen.

Een fraai 'debuut': de verbouwde kerk bij het Vondelpark deed voor het eerst mee als festivallocatie. De orgelconcertzaal - sinds anderhalf jaar open - bleek ook als kamermuziekzaal een dikke voldoende te

verdiene. De ambiance is intiem genoeg. De akoestiek niet al te galmend.

Messiaens kleinschalige stukken bieden intussen geen verlossend 'even bijkomen'. Het indringende kwartet *Quatuor pour la fin du temps*, dat Messiaen schreef tijdens zijn verblijf in het concentratiekamp in Görlitz, gonsde grimmig in het orgelpaleis. Het Kamermuziekensemble Particella, opgericht door de Belgische klarinettist Jaan Bossier, bracht in het achtdelige werk scherpe contrasten en Messiaens eerste vogelgeluiden naar voren.

Helaas ontbrak het de onbekende groep aan een lange adem en leiding. Particella bestaat dan wel uit hoog gekwalificeerde musici, als ensemble verkeert het nog maar in de beginnersfase. Daardoor loste Messiaens 'einde der tijden' op in onzekerheid.

Dat ligt anders bij de organist en Messiaenspecialist Willem Tanke.

Hij toonde aan dat orgelgeluid niet kan ontbreken in een Messiaenjaar. Op een 20ste-eeuws Sauer-orgel presenteerde Tanke een Messiaen-collectie, samengesteld uit cycli die Messiaen over een periode van vijftig jaar componeerde.

Als een donderpreek schoot *La Présence multipliée* uit het orgel

Christus kwam in stadia voorbij. Kleurschakeringen in de slotepisode van het vroege *L'Ascension* (1933-34) harmonieerden met gregoriaanse melodieën en concerterende vogels uit het *Livre du Saint Sacrement*, Messiaens laatste orgelwerk.

Over kleinschaligheid gesproken: *La Présence multipliée* en *La Résurrection du Christ* schoten als een

donderpreek uit het orgel. Het art deco verschoot van kleur. Als in januari 2009 een flink Verschuieren-orgel wordt geïntroduceerd, waarschijnlijk ideaal voor werken van Messiaen, rijst misschien wel de vraag waar die klanken heen moeten. Het Orgelpark is niet de Haarlemse Nieuwe Bavo.

Toch aardig dat Messiaens composities voor de verandering in een kerk te horen waren, ook al is het een voormalige. Voor het Orgelpark en Tanke is het Holland Festival nu voorbij, maar zij vieren het Messiaen-jaar in het najaar met een uitgebreider orgelfeest en het *Quatuor*.

Lonneke Regter

Messiaen, *Quatuor pour la fin du temps* en orgelwerken Willem Tanke (orgel); Kamermuziekensemble Particella: Jaan Bossier (klarinet), Naoko Ogihara (viool), Oren Shevlin (cello), Christoph Berner (piano). Orgelpark, Amsterdam, 8 juni.